

que, tal com Aran apunta al pròleg, és la peça més reeixida de l'autora i també la més coneguda. En aquest punt cal recordar, però, que la tria coincideix amb l'objectiu de la col·lecció: posar en circulació textos de repertori que ajudin a configurar i entendre la nostra tradició. El criteri és, doncs, de recuperació. En aquest sentit, cal destacar l'aparell crític del volum i la importància de situar, sense caure en l'hagiografia fàcil, l'aportació de Capmany al teatre català.

Francesc Serés: la pell de la realitat

LAURA FABREGAT AGUILÓ

Universitat Oberta de Catalunya

lfabregatag@uoc.edu

DASCA & CAMPS (2024): Maria Dasca i Josep Camps (ed.), *Francesc Serés: la pell de la realitat*, Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura.

Aquest llibre reuneix els treballs que es van presentar a la jornada «Francesc Serés: la pell de la realitat», impulsada per la Societat Catalana de Llengua i Literatura, els quals es van centrar en un dels narradors més representatius de la literatura catalana actual, amb una trajectòria dilatada i consolidada. L'objectiu de la publicació és l'ampliació de l'estudi i la divulgació de l'obra de l'autor, que destaca per la seva versatilitat, el joc entre la realitat i la ficció però també amb la tradició literària, la conjuminació de qualitat i comercialitat, així com per la creació d'un imaginari de la societat actual.

Xavier Pla, en la seva intervenció anomenada «Francesc Serés, la literatura com a política de reparació social», explora l'acostament que el narrador estudiat fa a la realitat a través d'una escriptura de contacte i proximitat que dona veu als que no n'han tingut fins ara, com són les comunitats marginades que representen els immigrants. D'aquesta manera, la literatura de Serés retrata els traumes individuals i col·lectius que pateix una part invisibilitzada de la societat, que habita els meridians, poc després de la gran crisi econòmica de 2008 i la precarietat laboral que va comportar. Així doncs, en la seva obra es barregen ficció i assaig, narració i reportatge periodístic, amb el propòsit de dignificar les vides quotidianes de la gent corrent que viu de forma molt discreta i, per tant, de resocialitzar la literatura mitjançant la representació d'una realitat social ignorada de la nostra terra. Perquè la literatura que diu la realitat té associats un valor moral i una voluntat reparadora innegables.

Al seu torn, Simona Škrabec, al seu treball «La matèria, la flama, les cendres. Una lectura «fragmentària» de Francesc Serés», analitza la fragmentació que es pot trobar a l'obra de l'autor de Saidí, paral·lelament a un temps que ja no es pot

percebre de forma plena i unitària, i menys encara en l'espai fronterer. En aquest sentit, els relats testimonials i documentals que ofereix la narrativa de Serés es construeixen a partir de fragments inconnexos que, alhora, formen part d'un conjunt recognoscible que és la realitat social que tenim a la vora. Per això, l'escriptor estudiat té la capacitat de fotografiar el món que el rodeja a través d'un seguit d'instantànies separades que prenen sentit i esdevenen una unitat identificable que ens somou com a lectors.

Per continuar, Júlia Ojeda-Caba, en el capítol «La realitat com a matèria primera: crisis i conflicte en la narrativa de Francesc Serés», s'endinsa en l'estudi de tres tipologies de crisis que s'aperceben en l'obra d'aquest autor: la migratòria, l'econòmica i la nacional, en tant que esdevenen problemàtiques que travessen el país i fan que l'escriptor se n'ocupi com a deure ètic a partir de nous marcs de visibilitat que acosten la història global als relats locals i individuals. D'aquesta manera, la narrativa de Serés dona visibilitat a les desigualtats, les tensions i la fragilitat de les estructures que haurien de sostenir la realitat i que es fan evidents en ple conflicte o en períodes de posterisi, així com també desafia la cultura de la normalització, és a dir, el discurs oficial hegemònic, per mitjà d'uns relats socials que treuen a la llum les experiències reals desagradables i lletges que s'han volgut ocultar.

A més a més, a «Desdibuixant fronteres. Francesc Serés, etnografia i literatura», Montserrat Clua i Fainé ha estudiat les relacions que s'estableixen entre la literatura i l'antropologia en la narrativa de l'escriptor de Saidí. Així doncs, l'obra de Serés no només pren valor com a material literari, sinó també com a anàlisi antropològica de la realitat social catalana. La documentació prèvia de l'autor i l'elecció dels temes que tracta posen de manifest la seva voluntat de retratar les realitats quotidianes de persones anònimes i menystingudes per explorar i fer entendre, alhora, els fenòmens globals a què s'enfronta la societat actual. És per aquest motiu que se situa Serés en l'encreuament entre creació literària i documentació etnogràfica, dos camps que es retroalimenten en la seva obra i fan possible que el coneixement social accedeixi a un públic molt més ampli que aquell que permetria l'informe acadèmic de base purament antropològica, ja que hi ha la suma del component emocional i l'estètic.

Per la seva banda, en el treball «Les primeres incursions teatrals de Francesc Serés», Francesc Foguet i Boreu elabora un estudi sobre l'obra dramàtica de l'autor, en la qual recorre, de nou, a les temàtiques i els conflictes vinculats a la realitat catalana a partir de personatges de carn i ossos de la classe mitjana, espais i temps identificables i una perspectiva crítica manifesta. Més encara, per a Foguet, les creacions teatrals de Serés, que es mouen als marges de la comèdia, són tan sòlides des d'un punt de vista estètic i ideològic que permeten enriquir una dramàtúrgia catalana contemporània que es mostra, encara, massa tímida.

Així mateix, a «De Rússia al Baix Cinca: Serés traduït», Pep Sanz Datzira traça un breu recorregut per les traduccions disponibles de les obres de l'autor, cosa que inclou l'autotraducció al castellà. Sanz defensa, a raó de la complexitat

associada a la traducció de l'obra *Contes russos*, que aquesta no es pot reduir mai a un simple canvi de codi o a un pur intercanvi entre idiomes, perquè un text és quelcom obert i malleable, com la realitat mateixa, i la llengua no és només una eina de comunicació, sinó tota una realitat social. Aquest capítol explora, també, com ha incrementat la traducció de la literatura catalana en les darreres dècades i com, en sintonia, n'ha augmentat la recepció.

Per acabar, el llibre inclou una conversa rica entre l'autor i Alba Granell, en què Serés explica, entre altres assumptes, que la seva literatura pretén crear coneixement a partir de l'explicació de la realitat i la relació amb el món. En aquest sentit, situa les seves històries en àmbits diferents per poder distanciar-se d'allò que ja ha estat creat i per traçar, així, una trajectòria única, però sempre des de la qualitat estètica, política i ètica. Ell es nodreix del que veu, llegeix i viu més que no pas de la seva imaginació, cosa que l'aproxima a una literatura més humanística que vol comunicar la realitat a partir d'unes històries menudes que esdevenen majúscules. També, considera que a *La casa de foc* ha assolit un estil més proper, directe i clar que li ha permès arribar a més gent.

Els darrers llibres del filòleg Jaume Medina

JORDI MANENT I TOMÀS

Filòleg i historiador

jmanent10@gmail.com

1. MEDINA (2020): Jaume Medina, *Obra poètica completa*, Publicacions Internacionals Catalanes.
2. MEDINA (2020): *El prat de la memòria. Estudis, taules rodones i altres articles*, Publicacions Internacionals Catalanes.
3. MEDINA (2020): *Lletra menuda. L'eco de les paraules*, Publicacions Internacionals Catalanes.
4. MEDINA (2020): *Una casa a Cadaqués. Els homenatges a Carles Riba (1953)*, Edicions Callígraf 21.
5. MEDINA (2021): *Litterae humaniores. Estudis filològics*, vol. 1, Publicacions Internacionals Catalanes.
6. MEDINA (2021): *Litterae humaniores. Edicions, recensions i traduccions*, vol. 2, Publicacions Internacionals Catalanes.
7. MEDINA (2021): *Litterae humaniores. De l'edat mitjana al dos mil. Estudis sobre la tradició clàssica a Catalunya*, vol. 3, Publicacions Internacionals Catalanes.
8. MEDINA (2021): *Vida viscuda. Memòries*, vol. 1, Publicacions Internacionals Catalanes.